

Svätomartinská konferencia 2012

Dozor nad orgánmi verejnej správy

Michaela Nosa

Protimonopolný úrad SR

Brno, 13.11.2012

Prezentácia obsahuje pohľad autorky

Historický vývoj I.

Právna úprava od 1.3.1991 do 1.8.1994

- **Zákon č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže**
- **Ust. § 18**
- (1) **Orgány štátnej správy a orgány obcí nesmú vlastnými opatreniami, zjavnou podporou alebo inými spôsobmi obmedziť alebo vylúčiť hospodársku súťaž.**
- (2) **Dozor nad dodržiavaním povinností podľa ods. 1 vykonáva úrad príslušný podľa sídla podniku. Na základe dôkazov a rozborov výsledkov môže požadovať od orgánov štátnej správy alebo od orgánov obcí nápravu.**

Historický vývoj II.

Právna úprava od **1.08.1994** do **1.05.2001**

- Zákon č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže
  - Ust. § 18
- (1) Orgány štátnej správy a obce nesmú vlastnými opatreniami, zjavnou podporou alebo inými spôsobmi obmedzovať súťaž
  - (2) Dozor nad dodržiavaním povinností podľa ods. 1 vykonáva úrad. Ustanovenie § 11 ods. 2 sa použije primerane. (právo úradu vyžadovať informácie a podklady)
  - (3) Úrad môže na základe dôkazov a rozborov výsledkov požadovať od orgánov štátnej správy a od obcí nápravu.

Historický vývoj III.

Právna úprava od **1.5.2001 do 30.4.2004**

- zákon 136/2001 Z. z. s účinnosťou do 30.4.2004
- ust. § 39
- (1) Orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy dbajú, aby zjavnou podporou zvýhodňujúcou určitých podnikateľov alebo inými spôsobmi neobmedzovali súťaž.
- (2) Ak úrad zistí, že orgán štátnej správy alebo orgán územnej samosprávy koná v rozpore s ods. 1, upozorní na to tento orgán na základe dôkazov a analýzy výsledkov. Ak orgán štátnej správy nezabezpečí nápravu v úradom určenej lehote, úrad postúpi vec aj so svojím stanoviskom orgánu nadriadenému orgánu štátnej správy, a v prípade, že ide o ústredný orgán štátnej správy, informuje vládu Slovenskej republiky.

Historický vývoj IV.

Charakter právnej úpravy **do 30.4.2004**

- Nemožnosť ukladania sankcií – nemožnosť vynútenia nápravy
- 10 – 20 podnetov ročne
- Výber jednej spoločnosti, uzatváranie zmlúv,...

Súčasná právna úprava od 1.5.2004

- Zákon č. 136/2001 Z. z. s účinnosťou od. 1.5.2004
- Ust. § 39
- (1) Orgány štátnej správy pri výkone štátnej správy, orgány územnej samosprávy pri výkone samosprávy a pri prenesenom výkone štátnej správy a orgány záujmovej samosprávy pri prenesenom výkone štátnej správy nesmú zjavnou podporou zvýhodňujúcou určitého podnikateľa alebo iným spôsobom obmedzovať súťaž.
- **ust § 38 ods. 3**
- (3) Úrad za porušenie § 39 uloží orgánu štátnej správy, orgánu územnej samosprávy alebo orgánu záujmovej samosprávy pokutu **do výšky 66 000 eur (2 000 000 Sk)**
- pri pokute je úrad povinný zohľadniť všetky kritériá podľa § 38 ods. 9 (závažnosť (povaha, dopad, veľkosť relevantného trhu), dĺžka atď.)
- rovnaké vyšetrovacie právomoci

Trochu štatistiky

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1(+1)	3	3(+1)	5(+2)	- (4*)	-	-	1**

* z toho 1 rozhodnutie Rady úradu, zrušené súdom v r. 2011

** prvostupňové, neprávoplatné rozhodnutie, predmetom konania pred Radou úradu

- Podnety
- rok 2011: cca 23
- rok 2012: cca 17

Vybrané prípady

- Ministerstvo pôdohospodárstva SR (2004), pokuta 200 000 SK, uzatvorenie zmluvy o poskytovaní príspevku pre producentov ŽVP na asanáciu len prostredníctvom kafilérie N-ADOVA, zvýhodnenie jedného podnikateľa, potvrdené súdom
- Ministerstvo kultúry SR (2005, 2006), pokuta 200 000 SK, 300 000 SK, umožnilo využitie prostriedkov zo štátneho rozpočtu TASR aj na komerčné aktivity (jedno rozhodnutie potvrdené 2009), zmena legislatívy
- Hlavné mesto Bratislava (2006), pokuta 50 000 SK, zmluva s JC Decaux – umiestnenie reklamných nosičov, nebola podaná žaloba

Vybrané prípady II.

- Sektor energetiky -Mesto Zvolen (2006) (obdobný prípad v meste Považská Bystrica (2007), Stará Ľubovňa (2008)), 50 000 SK, uprednostnenie systému centrálného zásobovania teplom, nepovolenie odpájania - územný plán formou všeobecne záväzného nariadenia (VZN)- v zásobovaní teplom treba uprednostniť napojenie objektov na centrálné zásobovanie teplom, potvrdené súdom, významný prípad – vzhľadom na VZN!
- Mestská časť BA - Nové mesto (2007 -2008), pokuta 20 000 SK, neudelenie súhlasu na otvorenie lekárne, potvrdené súdom
- Mestská časť Bratislava – Staré mesto (2008) - parkovacie služby, zvýhodnenie Bratislavskej parkovacej služby, s.r.o., dlhodobá zmluva (20 rokov) na poskytovanie parkovacích služieb na takmer polovici počtu parkovacích miest v Starom meste, pokuta 50 000 SK
- Pohrebné služby - Hlavné mesto Bratislava (2008, „2. kolo“ 2012), zvýhodnilo MARIANUM – pohrebníctvo mesta Bratislavy, KS BA potvrdil rozhodnutie úradu, NS SR (2011) zrušil a vrátil na ďalšie konanie pre procesnú chybu vo výroku Rady úradu, v súčasnosti otvorené konanie pred Radou úradu

Príklady iných šetrení

- V roku 2011 - MŽP SR zber elektroodpadu
- MŽP SR iniciovalo zjednodušenie zberu elektroodpadu vytvorením štandardných podmienok pre zber drobných elektrospotrebičov a mobilných telefónov v priestoroch škôl, nemocníc, obecných úradov či zoologických záhrad
- stanovisko Ministerstva životného prostredia SR nezvýhodnilo určitého podnikateľa, ani nesmerovalo voči konkrétnemu podnikateľovi, ale týkalo sa zberu elektroodpadu v priestoroch úradov, verejných inštitúcií a školských zariadení a smerovalo voči všetkým podnikateľom, ktorí by mohli mať záujem o túto formu zberu elektroodpadu
- Stále aktuálne odpájanie zákazníkov od systému centrálného zásobovania teplom
- Podnety na zamietnutie vydania stavebného povolenia, resp. registrácie a pod.

Záver, plusy a mínusy

- Neštandardný nástroj, mimo tradičného konceptu ZDP a DOS
- Orgány verejnej moci často hospodária so značnými finančnými prostriedkami a sú spôsobilé obmedziť, narušiť či vylúčiť súťaž
- Prax ukazuje, že ide o konania, ktoré nespádajú pod koncept kontroly verejného obstarávania a štátnej pomoci, opodstatnenie tohto ustanovenia
- Široké vymedzenie, zachytáva rôzne konanie orgánov verejnej moci – pozitívum, či negatívum? Má byť úrad „superdozorca“?
- Viacero obdobných konaní na rôznych lokálnych trhoch – významnosť, možnosť prioritizácie? Je tu priestor pre „ekonomický prístup“?
- Dôležité nielen sankčné konania, ale aj advocacy aktivity
- Možnosť ukladania sankcií – potrebné (?); dostatočné (?) – úrad nemá možnosť nariadiť odstránenie protiprávneho stavu, ako pri antitruste
- Nie je možné orgán verejnej moci definovať ako podnikateľa?

Ďakujem za pozornosť!

Otázky?

michaela.nosa@antimon.gov.sk